Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САРДАҤА

ССКП өлөөннөөҕү райкомун уонна үлэһиттэр депутаттарын оройуоннаах Советын органа

Орган Оленекского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся

Тахсара 10 сыла
№ 23 (996)
Кулун тутар
21
күнэ
ОПТУОРУННЬУК
1967 сыл
Сыаната 1 харчы

РАЙСОВЕТ БАСТАКЫ ТЭРЭЭҺИН СЕССИЯТА

БУ ыйы 17 күнүгэр үлэһиттэр депутаттарын оройуоннаах Советын бастакы сессията буолан иста. Сессияҕа маннык боппуруостар көрүлүннүлэр:

1. Мандатнай комиссияны талыы уонна мандатнай комиссия дакылаатын бигэргэтии;
2. Тэрээһин боппуруостар;
3. Оройуонна физкультура уонна спорт сайдыытын туругун итиэннэ соруктарын туһунан;
4. Оройуон 1966 сыллаах бюджета толоруллуутун уонна 1967 сыллаах бюджеттаах бигэргэтии туһунан.

Депутат таб. ГУЛЯЕВ М.Ф. председателлээх мандатнай комиссия талыллар. Мандатнай комиссия дакылаатын истэн уонна дьүүлэһэн баран, бары быыбарыыр уокуруктарынан быыбардаммыт депутаттар боломуочуйаларын билиһэр туһунан бигэргэтиини туораах ылылар.

Онтон оройуоннаах Совет райсовет исполкомун председателинэн таб. САВВИНОВ А.Т., председатели солбуйааччынан таб. МИХАЙЛОВ П.Н., райсовет исполкомун секретарынан таб. СЕРГЕЕВ Ф.И., райсовет исполкомун чилиэннэриттэн табаарыстар НИКОЛАЕВ Х.М., ГУЛЯЕВ М.Ф., ПОСЕЛЬСКАЙ Л.И., АНИСИМОВА М.А. талар уонна райсовет исполкомун культураҕа отделын сэбиэдиссэйинэн таб. АНИСИМОВА М.А., социальнай харалта отделын сэбиэдиссэйинэн таб. НИКОЛАЕВ А.Д. уонна оройуоннаах былаанныыр комиссия председателинэн таб. МИХАЙЛОВ П.Н. бигэргэтэр.

Ол кэнниттэн сессия бастайаннай комиссиялары тэрийэр туһунан боппуруоһу дьүүлэһиигэ киирэр. Онно маннык комиссиялар тэриллэллэр:

Норуот үөрэҕириитин, доруобуйа харыстабылын, культурнай-сырдатар үлэ, физкультура уонна спорт комиссията—председателэ депутат ВАСИЛЬЕВА А.Н.

Тыа хаһаайыстыбатын уонна айылҕаны харыстааһын комиссията—председателэ депутат ГРИГОРЬЕВ Х.А.

Коммунальнай, олох-дьаһах өттүнэн хааччыйыы, капитальнай тутуу уонна транспорт комиссията—председателэ депутат ТОМСКАЙ Ф.И.

Бюджет, эргиэн уонна социалистическай сокуоннаһы харыстааһын комиссията—председателэ депутат АНИСИМОВА М.А.

Итини таһынан таб. МИХАЙЛОВ П.Н. председателлээх административнай комиссия тэрилиннэ.

Үһүс боппуруоска: „Оройуоннга физкультура уонна спорт сайдыытын туругун уонна соруктарын туһунан" дакылааты оройуоннаах спортсовет председателэ таб. СЕМЕНОВ В.Н. оҥордо. Дакылааты дьүүлэһиигэ 5 киһи тыл эттэ.

Төрдүс боппуруоска—оройуон 1966 сыллаах бюджета толоруллуутун уонна 1967 сыллаах бюджетын бигэргэтии туһунан дакылааты таб. РОМАНОВ В.С. оҥордо. Дакылааты дьүүлэһиигэ 4 киһи тыл эттэ.

Дьүүлэһиллибит боппуруостарга сессия туһаннаах быһаарыылары ылынна.

Манан сессия үлэтин бүтэрдэ.

ССРС ВЕРХОВНАЙ СОВЕТЫН ПРЕЗИДИУМУГАР

ССРС Верховнай Советын 1967 сыл кулун тутар 14 күнүнээҕи Ыйаҕынан государственнай, кооперативнай уонна общественнай предприятиелар, учреждениелар итиэннэ тэрилтэлэр рабочайдарын, сулуустаах хаахтарын нэдиэлэҕэ үлэ бириэмэтэ билигин олохтоммут үһүөн оннунан хаалларан туран 5 күннээх нэдиэлэтигэр (5 үлэ күнэ, 2 өрөбүл) киллэриини сүүрбүнэн улуу Октябрьскай социалистическай революция 50 сыла туолуутугар ситэрэргэ уурда.

Производство характерынан уонна үлэ усулуобуйатынан икки өрөбүллээх 5 үлэ күннээх үлэ нэдиэлэтигэр киллэриллэллэрэ табыллыбат предприятиелар, учреждениелар уонна тэрилтэлэр рабочайдарыгар үлэ нэдиэлэтин урукку режима оннунан хаалар.

Бу ыйаах ССРС Верховнай Советын бигэргэтиитигэр киллэрилиннэ.

ССТА.

Биһиги календарбыт

САРСЫН Николай Витальевич Лысенко (1842—1912 сс.) төрөөбүтэ 125 сыла туолар. „Украина музыкатын күнэ" диэн ааттаабыта К.С. Станиславскай бу биллиилээх композиторы, пианиһыты, хор дирижерын, этнографы уонна общественнай деятели. Украина-музыкальнай оскуолатын тэрийиитин Н.В. Лысенко аатын кытта ыкса сибэстээх. Кини саамай үчүгэй опералара—лирико-фантастическай „Ууга тимирээччи" (Н.В. Гоголь „Маайдаабы түүн" диэн айымныытын сюжетыгар олоҕуран суруллубута), „Наталка-Полтавка" диэн лирико-комическай уонна „Тарас Бульба" диэн историческай-героическай айымныылары суруйталаабыта. Композитор 1905 сыллаах революция гимнин—„Мэлдьи революционер" диэн улууканнаах хоровой айымныыны айбыта.

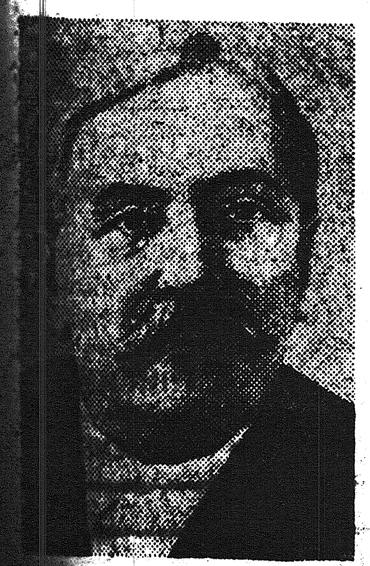

ССТА фотохрониката.

ПСБСКС Президиума Советскай Союз үрдүнэн биир көрүнгнээх „Коммунистическай үлэ ударнигын" түөскэ анньыллар знагын бигэргэттэ. Знак биэс муннуктаах. Ойуутун улахан өттүнэн кыһыл знамя фонугар үрүҥ эмалынан уонна кыһыл көмүһүнэн оҥоһуллубут В. И. Ленин силуэта буолар. Ити хаҥас өттүгэр „Космос" обелиһа, электростанция плотината, завод, тутуу крана, электровоз, бурдугу астыыр комбайн ойууламмыттар. Уруһууйдар аннылары: „Коммунистическай үлэ ударнига" диэн суруктаах. Знак аллараа өттүгэр—кыһыл көмүһүнэн хаймыыламмыт лавр уонна дуб лабаалардаах сиэрпэлээх өтүйэ.

„Коммунистическай үлэ ударнигын" знагын түөс хаҥас өттүгэр кэтиллэр. Туөскэ анньыллар знагы кытта биргэ ПСБСКС Президиумунан бигэргэтиллибит формалаах удостоверение бэриллэр.

СНИМОККА: „Коммунистическай үлэ ударнигын знага.

ССТА фотохрониката.

ССКП райкомун бюротун, райсовет исполкомун холбоһуктаах мунньахтарын уураабынан 1966 сыл түмүгүнэн социалистическай куоталаһыы усулуобуйатын ситиһиилээхтик толорбут маннык бастыҥ коллективтары, бригэадэлэри уонна производство бастыҥнарын Бочуот оройуоннаабы дуоскатыгар таһаарарга быһаардылар:

Таба иитиитигэр

Совхоз Дьэлигдэтээҕи отделениетын—(управляющай БАТАКАЕВ В.С., партийнай тэрилтэ секретара СЕМЕНОВ А.А., профсоюз месткомун председателэ АНДРЕЕВ П.Х.) улахан табаны 95,9 бырыһыан тыыннаах иппитин, тугут деловой тахсыытын 83,2 бырыһыаҥна тиэрдибитин, государствоҕа эти туттарыы былаанын 118,3 бырыһыан толорбутун иһин.

Совхоз Дьэлигдэтээҕи отделениетын маннык таба иитэр ыстаадаларын:

3 №-дээх ыстааданы—(бригэдьиир НИКОЛАЕВ В.С.) улахан табаны тыыннаах иитиини 97,6, тугут деловой тахсыытын 86,9 бырыһыаннарга тиэрдибитин иһин;

6 №-дээх ыстааданы—улахан табаны тыыннаах иитиини 99,07, тугут деловой тахсыытын 89,6 бырыһыаннарга тиэрдибитин иһин;

10 №-дээх ыстааданы—(бригэдьиир ЛУКИНОВ П.Н.) улахан табаны тыыннаах иитиини 98,17, тугут деловой тахсыытын 87,2 бырыһыаннарга тиэрдибитин иһин.

Түүлээх бултааһынытыгар

„Ээйик" колхоһу—(бырабылыанньа председателэ ПРОТОПОПОВ М. К., партийнай тэрилтэ секретара СЕМЕНОВ П.Н., нэһилиэк Советын председателэ ИВАНОВ Н.И., комсомольскай тэрилтэ секретара ЛЫСКАЕВА А.В.) 1966 сыллаах түүлээҕи бултааһын былаанын 106,9 бырыһыан толорбутун иһин.

Бастыҥ булчуттары

Совхоз Дьэлигдэтээҕи отделениетыттан:

ДЕКОЯМОВ Х.И.—IV кварталлаабы былаанын 146,6 бырыһыан толорбуту;

НИКОЛАЕВ П.П.—IV кварталлаабы былаанын 150 бырыһыан толорбуту;

Совхоз Харыйалаахтаабы отделениетыттан:

СОЛДАТОВ И.В.—IV кварталлаабы былаанын 166,5 бырыһыан толорбуту;

ИВАНОВ С.А.—IV кварталлаабы былаанын 141,6 бырыһыан толорбуту;

СТЕПАНОВ Г.И.—IV кварталлаабы былаанын 149 бырыһыан толорбуту.

„Ээйик" колхозтан:

ЧЫЛАРОВ М.Д.—IV кварталлаабы былаанын 200 бырыһыан толорбуту.

Культура тэрилтэлэриттэн

Оройуоннаабы типографияны—(сэбиэдиссэй СЕМЕНОВ Г.М.) сыллаабы производственнай былаанын 113 бырыһыан толорбутун иһин;

Харыйалаах сельскэй кулуубун—(сэбиэдиссэй ЭВЕРСТОВА М.Д.) нэһилиэнньэ ортотугар культурнай-маассабай үлэни үчүгэйдик туруорбутун иһин.

Бастыҥ производственниктары

НИКОЛАЕВ П.Н.—„Ээйик" колхоз тутуутун үлэһитин;

КУЧАРОВ В.Н.—„Ээйик" колхоз үлэһитин;

СОЛОМОНОВА Е.И.—„Ээйик" колхоз ыанньыксытын;

ПЕТРОВ Т.М.—совхоз рабочайын;

СЕМЕНОВ С.Д.—совхоз рабочайын;

ДМИТРИЕВ В.Д.—совхоз рабочайын;

УБОЯКОВ С.И.—совхоз рабочайын;

ВИНОКУРОВ Р.Н.—совхоз рабочайын;

НИКОЛАЕВ А.К.—совхоз рабочайын;

ТИМОФЕЕВА А.И.—типография наборщигын;

АЛЕКСЕЕВА Х.Д.—типография наборщигын.

* * *

ССКП райкомун бюрота уонна райсовет исполкома 1966 сылга үгүс тэрилтэлэр салайааччылара социалистическай куоталаһыыны кэмигэр түмүктээн, бастыҥнары хайҕааһыны оҥорон испэтэхтэрин ыйан тураннар, инникитин партийнай тэрилтэлэр секретардарын, профсоюз олохтоох комитеттарын председателлэрин уонна тэрилтэлэр, предприятиелар салайааччыларын социалистическай куоталаһыыны ый ахсын түмүктээн, бастыҥнары хайҕааһыннары оҥорон иһэллэригэр соруйдахтаатылар.

БАСТАКЫ АРЫЙЫЫ

БЫЛЫР нууччалар Сибиргэ кэлиэхтэригэр диэри бу дойдуну көһө сылдьар олохтоох тоҥустар (бу дойду олохтоохторун революция иннинэ итинник аатыыллара) кыыл-тайах, түүлээх сойуотугар хам-хаадьаа быһа охсон ааһаллара.

Оччолорго тыйыс айылҕалаах хоту сир барамматхороммот баай-дуол дойдута диэн уос номоҕо буолан ыраахтааҕылаах Россияҕа әрә буолбакка, атын да Европа дойдуларыгар әмиә суон сураҕырара. Дьә ол да иһин, тутуу былдьаһан, XVII үйә бастакы аҥарыттан ыла нууччча ыраахтааҕыта Сибиири олорчу чинчийәргә быһаарыммыта. Ити улахан суолталааҕа: биириә Хотугу Муора Суолун аһарга соруктанара, иккиһинэн Сибиргэ олохтоох кыра, дьиикәй народнастартан аата-ахса суох үгүс күндү түүлээҕинэн ясак хомуйар баҕалааҕа. Итинник сыаллаах XVII үйә сүүрбәһис сылларыгар нууччча казактара Сибиир биир саамай улуу өрүһүн Өлүөнәни арыйбыттара. 1632 сыллаахха балаҕан ыйыгар Өлүөнә өрүс уҥа биәрәгәр Петр Бекетов диэн нууччча казага Ленскәй острогу туппута. Ити билиҥҥи Якутскай куорат бастакы олохтонуута әтә. Ити кәнниттэн нөҥүө сылыгар Иван Ребров диэн нууччча казага баһылыктаах саҥа сири арыйар экспедиция Өлүөнәни таҥнары устан ити өрүс төрдүгәр тиийэн Хотугу Муустаах акыйаан арҕаа биәрәгин кәрийә баран иһэн улахан үрэх төрдүгәр тиийбитә...

Ити курдук бу биһиги олорор Өлөөн өрүспүт аан маҥнай 1633 сыллаахха аһыллыбыта.

Итинтэн үс сыл буолан баран, енисейскәй казак Елисей Буза әмиә Өлүөнәни таҥнары устан муора биәрәгин кәрийэн кәлэн, Өлөөн өрүһү өрө өксөйөн, Куойка үрэх төрдүгәр диәри кәлбитә. Манна кини көһө сылдьар тоҥустары көрсүбүтә уонна киниләртэн араас күндү түүлээҕинэн ясак хомуйбута. Ити нууччалары Өлөөн тоҥустара аан бастаан көрсүүлэрэ әтә. Кини манна аҕыйах охсуу дьиәләри туттан кыстаабыта. Ити кыстык сирин Елисей Буза „Оленское“ диэн ааттаабыта. Онтон сааһыгар табанан айаннаан, Молодо үрәҕи баһыттан таҥнаран әмиә Өлүөнә өрүскә киирбитә...

Оччотооҕу көһө сылдьар тоҥустар үс өрүттәэх батталга олорбуттара. Биир өттүттэн нууччча ыраахтааҕыта баһа-атаҕа суох үгүс суумалаах ясагы түһәрәрә, иккис өттүттэн олохтоох тоҥус, саха баайдара сирәйә-хараҕа суох баттыыллара, үсүһүнэн аҕабыыттар, ойууттар әәк - сәәкәйинэн албыннаан түүлээхтәрин сыыһын әһэн бараллара...

ОРОЙУОН ИСТОРИЯТЫТТАН

Бу сирәйә-хараҕа суох батталтан хайдах, тугу оҥорон босхолонуохтарын киниләр билбәт этиләр. Киниләри итинтэн Улуу Октябрьскай социалистическай революция быыһаабыта. Көһө сылдьар тоҥустар Улуу Октябрьскай социалистическай революция кыайан, Россияҕа Совет былааһа өрөгөйдөөбүтүн туһунан олох хойут истибиттәрә. Кырдьык, истәр да кыахтара суоҕа. Сорохторо табаларын үөрүн батыһан, сорохторо кыыл-тайах, түүлээх сойуотугар иннәтэх Хотугу Муустаах муора кытылыттан улуу Өлүөнә өрүстэн тахсар үрэхтәр бастарыгар диәри тайаан мәлдьи көһө сылдьаллара. Отутус сыллартан эрә Өлөөн тоҥустара саҥа, дьоллоох, киһини киһи көлөһүннәәбәт, албыннаабат үйәтә кәлбитин өйдөөн барбыттара. Итинтэн ыла ордук дьаданы өттүлэрэ иккилии-үстүү ыал буолабуола бултуурга, олороргo табыгастаах буолуо диәбит сирдәригэр олохсуйталаан барбыттара. Ити курдук сылтан сылын аайы эбиллэн испиттәрә. Онтон 1934 сыллаахха уонча дьаданы ыалы холбоон маҥнайгы таабарыстыба тәриллэр. Ити түмсүү салайааччытынан Д.К. Николаев әтә (билигин пенсионер, оройуон киинигэр олорор).

1934 сыл сааһыгар кәнәҕәс оройуон киинэ буолуохтаах сири була Советтар Бүтүн Союзтааҕы Киин Ситәриилээх Комитеттарын сорудаҕынан нууччча киһитэ Иннокентий Михайлович Суслов уонна Саха Киин Ситәриилээх Комитетыттан Илья Егорович Винокуров кэлбиттәрә. Итинтэн ыла көһө сылдьар нәһилиәннньәни олохсутуу, олорор бөһүөлэктәри тутуу суһалсыйбыта. Ити икки киһи оройуону төрүттүүргә сүрдәах әлбәҕи оҥорбуттара...

* * *

Мантан аллара биһиги оройуоммутун төрүттәспит И.М. Суслов үлэтин, олоҕун туһунан кылгас бәлиәтәәһиннәри оҥоробут.

1934 сыллаахха муус устар ыйга кәләәт, Иннокентий Михайлович оройуон киинэ буолуохтаах сири буларга үлэлээбитинэн барбыта. Кини Арҕаа-Салаа өрүһү төрдүттэн Кукуһуҥда үрэх төрдүгәр диәри, оттон Өлөөн өрүһү Бәрдәкиит үрэх төрдүттэн Кыһыл хайа үрәҕин төрдүгәр диәри чинчийэн ыйыһинэн, ыам ыйын ортотугар бүтэрбитә. Инньэ гынан бу билигин Өлөөн бөһүөлэгэ турар сирин—оройуон киинэ буоларыгар табыгастаах диэн түмүккэ кэлбитә. Онно кини манныгы төрүттәргә олоҕурбута: биириэн, Кирбәй уонна Дьәлиҥдә нәһилиәктәрин, маны сәргә Сухаана уонна Солоҕоон нәһилиәктәрә араарыллан Өлөөн оройуонун нәһилиәктәрә буолар түбәлтәләригәр—сир ортото (оччолорго Эргэ Сухаана Эдьигээн оройуонугар киирәрә, кәлин итинтэн араҕан 1939 сыллаахха Өлөөн оройуонун нәһилиәгинэн аҕыллар буолбута). Иккиһинэн, Арҕаа-Салааҕа уонна Өлөөн өрүстәргә, маны сәргә Кәнәәдә, Күөнәләкәән диэн улахан үрэхтәргә үүммүт маһы уһааран аҕалан, оройуон киин бөһүөлэгин тутарга туһаныахха сөптөөҕүн бәлиәтәәбитә.

Н. ВИНОКУРОВ.

(Салгыыта бәчәәттәниэ).

Бырааттыы социалистическай дойдуларга

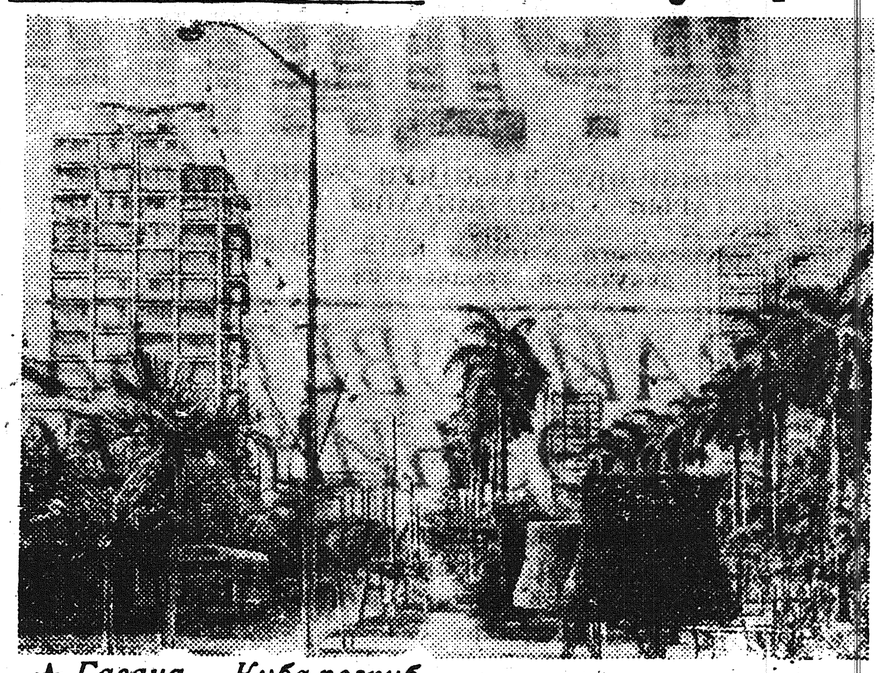

★ *Гавана — Куба республикатын столицата.*

★ *КУБА республиката. Гавана аттыгар (иккис снимок) Александр Гумбольд аатынан научнайчинчийәр институт үлэлээн әрәр. Итини тутуу ГДР уонна Куба правительстволарын 1965 сыл ахсынньыга илии баттаммыт сөбүлэһиилэринэн биргэргэтиллибитэ.*

★ *БОЛГАРИЯ Народнай Республикатыгар (үһүс снимок) бәһис пятилетка устата 150 тыһыынча квартира тутуллуоҕа. Сотрутааҕыга диэри ку-*

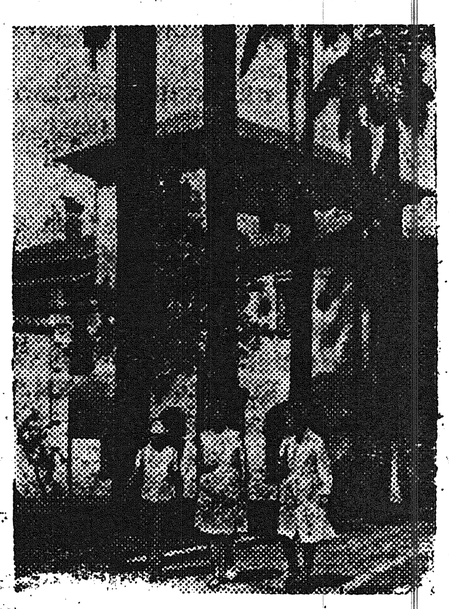

раанах турбут әбәтәр самнархай балаҕаннар оннуларыгар толору хааччыллыбыт үгүс этажтаах дьиәләр үүнэн тахсаллар.

СНИМОККА: Бургас куоракка „Толбухин“ диэн саҥа квартал көстөр.

★ *ЧЕХОСЛОВАКИЯ. Градец-Краловтааҕы ЧКД завокка 3000 тиийэ ат күүһэ күүстәах дизель-мотордары оҥорууга Советскай Союз сакааһа ситиһиилэхтик толоруллар.*

АЛДАРАА снимокка: рабочай Е. Мишкар дизельмотор биир чааһын оҥороро көстөр.

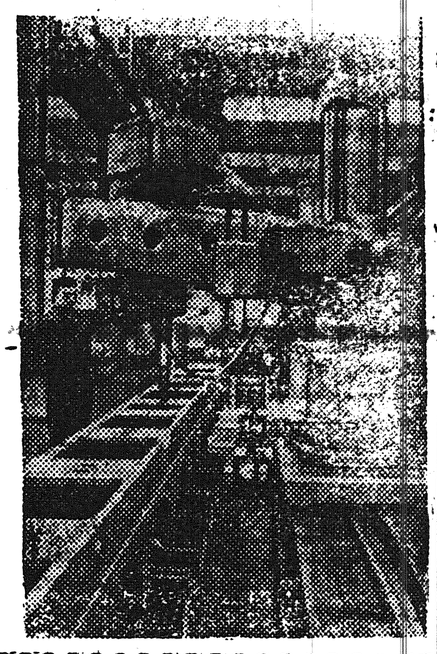

Өйүнэ эйиэйиилэр

„ХАҺАН ДЬАҺАЛ ЫЛЫЛЛАРЫЙ?“ диэн төбөөх Г. Степанов критическай суруга „Сардаҥа“ хаһыат бу дьыл кулун тутар 10 күнүнээҕи 20 №-гэр тахсыбыта.

Бэрэбиәркэ түмүгүнэн сурукка этиллэр чахчылар толору кырдьыктаахтара дакаастанна диэн оройуоннааҕы сибээс узелын начальнигын солбуйааччы Иванов Е. Н. редакцияҕа биллэрдэ.

Онно, почтовай оператор Т.Колесникова буруйунан „Крокодил“ сурунаал 1, 2 №-дэрэ баралларын оннугар ити сурунаал иккис №-рэ эрэ барбыт, оттон „Техника молодежи“ сурунаал испиһэгэ суох ыытыллыбыт буолан, хас барбытын кыайан быһаарыллыбата. Т. Колесникова „Ээйик“ колхоз олохтоохо Г. Степановка ити икки сурунаалы атыылаһан ыытарыгар дьаһал бэрилиннэ уонна иннникитин итинник алҕастары таһаарбат буоларыгар кытаанахтык сэрэтилиннэ диэн биллэрэр.

Редакцияҕа суруктар

НӘҺИЛИӘННЬӘҔӘ наадалаах табаардар ситэ атыламматтар. Холобур, 48 размердаах эр киһи кәтәр араас таҥастара, маны сәргә оҕо таҥастара кәмчитик тахсаллар. Атыыланнахтарына даҕаны уочараккa ким баҕарар ылар, пайщиктаах киһи ылыахтааҕа адьас тутуһуллубат.

Инникитин атыыланар табаардары пайщиктаах дьоҥҥо атыылыыр ордук буолуо этэ. Маны райпо бырабылыанньата бэрэдэктиирэ, көрөрө уолдьаста.

А.АНИСИМОВ.

Редактор Г. М. СЕМЕНОВ.

РЕДАКЦИЯ АДЫРЫҺА: Саха АССР, Өлөөн бөһүөлэгэ, Октябрьскай уулусса 16 №-рэ. Телефон—51

Өлөөн оройуонуонааҕы типография Тахсар ахсаана 476 Сакааһын №-рэ 23